

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/archiwum/209826,Przemyslaw-Gasztold-Ataki-na-pomniki-zolnierzy-armii-sowieckiej-w-1981-roku-Mani.html>
03.03.2026, 11:03

Strona znajduje się w archiwum.

Przemysław Gasztold: Ataki na pomniki żołnierzy armii sowieckiej w 1981 roku. Manifestacja antysowieckiego sprzeciwu i komunistyczna prowokacja

W okresie karnawału „Solidarności”, czyli szesnastu miesięcy (wrzesień 1980–grudzień 1981) legalnego funkcjonowania niezależnego samorządowego związku zawodowego, dochodziło w Polsce do wielu incydentów antysowieckich, a jedną z najpopularniejszych form sprzeciwu była dewastacja pomników kojarzonych z Moskwą.

20.11.2024

W samym tylko 1981 r. Służbie Bezpieczeństwa udało się zidentyfikować 86 ataki na pomniki żołnierzy sowieckich, a komunistyczne sądy wydały w tych sprawach 26 wyroków.

Każdy przypadek malowania antykomunistycznych napisów na murach i budynkach, kolportowania antysowieckich ulotek, czy uszkodzania grobów i pomników „polsko-radzieckiego braterstwa” był w tym czasie szczegółowo relacjonowany przez komunistyczne media, które oczywiście oskarżały członków i sympatyków „Solidarności” o profanację „miejsc pamięci” oraz podgrzewanie i tak gorących nastrojów.

Ataki na sowieckie pomniki były ponadto tematem uchwał i rezolucji Podstawowych Organizacji Partyjnych PZPR oraz innych organizacji, jak Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, które publicznie potępiały wandalizm, niszczenie pomników i bezczeszczenie sowieckich grobów.

Przeciwnicy i partyjni intryganci

Niszczenie pomników żołnierzy armii sowieckiej lub innych miejsc kultu „braterstwa polsko-radzieckiego” wynikało w dużej mierze z protestu przeciwko komunistycznym władzom oraz manifestacji sprzeciwu wobec polityki Moskwy, która brutalnie ingerowała w wewnętrzną sytuację w PRL i domagała szybkiego zdławienia „Solidarności”. Pomniki te budowały zresztą fałszywą narrację o współpracy polsko-sowieckiej i zakłamywały historię, często czcząc ludzi odpowiedzialnych za śmierć wielu Polaków.

Malowanie napisów, dewastowanie i oblewanie pomników farbą było często dziełem młodych ludzi, którzy poprzez takie spektakularne działania wyrażali swój stanowczy sprzeciw wobec sowieckiej dominacji nad Polską.

Z drugiej strony niektóre z incydentów nie miały nic wspólnego z manifestacją wrogości wobec komunizmu, gdyż ich sprawcami byli członkowie PZPR o twardogłowych poglądach. Jak wynika ze wspomnień Janusza Ratzko, dziennikarza związanego z tygodnikiem „Rzeczywistość”, gazetą będącą wówczas głównym organem partyjnych sił dogmatycznych, zgłosił się do niego jeden

z partyjnych twardogłowych i przyznał, że razem z innymi „towarzyszami” zniszczyli kilka pomników „przyjaźni”, co miało na celu zirytowanie Moskwy i skłonienie jej do bardziej agresywnych działań.

► [Czytaj więcej na portalu przystanekhistoria.pl](http://przystanekhistoria.pl)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Solidarność

Artykuł

<http://Polska1918-89.pl>

Antykomunistyczny marsz protestacyjny przeciwko przetrzymywaniu więźniów politycznych